

Ondersteuningsprofiel 2015-2016

CBS De Lichtbaak

- **Christelijk**
- **Positief schoolklimaat**
- **Ondernemend leren**

CBS De Lichtbaak - Amstelstraat 14b - 9406 TH Assen - tel. 0592-354150
delichtbaak@cogdrenthe.nl - www.delichtbaak.nl

1.	Inleiding.....	3
2.	Onze school	4
2.1	Contactgegevens	4
2.2	Onderwijsvisie en schoolconcept.....	4
2.2	Christelijke identiteit	4
2.3	Positief schoolklimaat.....	5
2.4	Ondernemend leren	6
2.5	Leerstofaanbod t.o.v. het voortgezet onderwijs	7
3.	Basisondersteuning.....	8
3.1	Handelingsgericht werken (HGW)	8
3.2	Eigen leerlijn	9
3.3	Ondersteuningsstructuur Expertise Centrum	9
3.4	Toelichting ondersteuningsstructuur	10
3.5	De overlegstructuur	11
3.6	Het leerlingvolgsysteem	12
3.7	De toetskalender	13
3.8	Dossiervorming.....	14
3.9	Orthotheek.....	15
4.	Schoolspecifieke basisondersteuning	15
5.	Ambities van de school	15
6.	Grenzen aan de basisondersteuning	16
7.	Taken en verantwoordelijkheden	17
7.1	Taken van de directeur	17
7.2	Taken van de groepsleerkracht.....	17
7.3	Taken van de (M)IB-er.....	18
8.	Protocollen	19
8.1	Protocol dyslexie.....	19
8.2	Protocol dyscalculie.....	20
8.3	Protocol pestpreventie en pesten	20
8.4	Meldcode kindermishandeling	25
8.5	Doorstroomprocedures.....	25
8.6	Medicijnenprotocol.....	26
9.	Partners in de zorg	26
9.1	Jeugdgezondheidszorg	26
9.2	De logopediste	26
9.3	Schoolmaatschappelijk werk.....	27
9.4	De fysiotherapeut en MRT 'er	27
9.5	De Commissie van Toelaatbaarheid.....	27
9.6	Ambulante Begeleiding – Expertise centrum	27
9.7	De Peuterspeelzaal en kinderopvang	27
9.8	Begeleiding naar het voortgezet onderwijs	28

1. Inleiding

Door de invoering van de wet passend onderwijs dient elke school een ondersteuningsprofiel op te stellen. Het profiel heeft vier functies:

- a) Voorlichting ouders (*wat kunnen ouders verwachten van de school*)
- b) Kwaliteitsdocument van de school
- c) Document voor formele beslissingen (*besluiten over de toelating en verwijdering van leerlingen / besluiten over de toelaatbaarheid van extra ondersteuning*)
- d) Sturingsinformatie voor het Samenwerkingsverband (*Bepalen of wordt voldaan aan het afgesproken niveau van basisondersteuning*) (*Nagaan of sprake is van een dekkend netwerk van onderwijsondersteuningsvoorzieningen in de regio*)

In ons ondersteuningsprofiel beschrijven wij de wijze waarop onze school omgaat met de verschillende ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen. Wij bieden als team basisondersteuning aan alle kinderen op onze school. Extra ondersteuning wordt geboden op het speciaal basisonderwijs of het speciaal onderwijs.

Er is echter op elke basisschool in elke groep een aantal kinderen die voor korte of langere tijd aanvullende ondersteuning nodig hebben, omdat het gedrag de ontwikkeling belemmert of omdat er sprake is van leerproblemen. De vraag die de basisschool zichzelf telkens stelt is: wat heeft deze leerling nodig om, ondanks de belemmeringen, de onderwijsdoelen te halen? Welke aanpassingen zijn nodig, welke extra hulp kunnen we inschakelen? Wat zijn onze mogelijkheden en wat zijn onze grenzen? Wat zijn de taken van de MIB-er, van de leerkracht en van de directeur? Wanneer en hoe worden ouders ingeschakeld? Al deze vragen worden in dit ondersteuningsprofiel behandeld.

De wet Passend Onderwijs bepaalt dat elke school verplicht een ondersteuningsprofiel dient op te stellen. In het ondersteuningsprofiel staat beschreven voor welke ondersteuningsbehoeften van leerlingen de school onderwijs kan bieden en voor welke ondersteuningsbehoeften van leerlingen een andere school wordt geadviseerd. Ook kan worden aangegeven in welke richting de school haar deskundigheid gaat uitbreiden, bijvoorbeeld d.m.v. scholing.

Met ingang van 1 augustus 2014 is passend onderwijs ingevoerd. Onze school is in een nieuw samenwerkingsverband ingedeeld, te weten SWV 22.01. Alle schoolbesturen van de basisscholen, speciale basisscholen en de scholen voor speciaal onderwijs van cluster 3 en 4 uit de gemeente Aa en Hunze, Assen, Midden Drenthe en Tynaarlo maken deel uit van dit nieuwe samenwerkingsverband. De elf schoolbesturen van deze scholen vormen samen het bestuur van het samenwerkingsverband.

Alle schoolbesturen hebben zorgplicht. Dat betekent dat ouders die hun kind bij een school aanmelden, een passende onderwijsvoorziening moeten krijgen. Die kan worden gevonden op een reguliere basisschool met of zonder externe ondersteuning, maar het kan ook betekenen dat de leerling wordt verwezen naar een school voor speciaal basisonderwijs of het speciaal onderwijs. Op basis van de ondersteunings-profielen van alle scholen van het SWV en de ondersteuningsbehoefte van de leerling, wordt bekeken welke school de beste ontwikkeling kan garanderen. Plaatsing van een leerling gaat altijd in overleg met de ouders.

2. Onze school

2.1 Contactgegevens

CBS De Lichtbaak is een christelijke basisschool voor kinderen van 4 tot en met 12/13 jaar.
 Adres : Amstelstraat 14b, 9406 TH Assen
 Telefoonnummer : 0592 - 354150
 E-mail : delichtbaak@cogdrenthe.nl
 Website : www.delichtbaak.nl

2.2 Onderwijsvisie en schoolconcept

Visie – Onze opdracht

Het team van CBS De Lichtbaak begeleidt de kinderen om toekomstgerichte vaardigheden, moed en vertrouwen te vinden en te gebruiken om de toekomst te ontmoeten en mede vorm te geven.

Missie

De Lichtbaak is een ondernemende school die kinderen binnen een uitdagende leeromgeving onderwijs van hoge kwaliteit biedt, en die kinderen in een veilige leefomgeving, geïnspireerd op Bijbelse waarden, op respectvolle wijze leert omgaan met de ander.

- CBS De Lichtbaak is een Christelijke school. Wij leven en werken vanuit ons geloof en de Bijbel. Jezus zien wij als levensbron. Omdat ieder kind uniek is, willen we zoveel mogelijk rekening houden met de verschillende mogelijkheden en behoeften van ieder kind.
- Op De Lichtbaak streven we er naar dat leerlingen de school ervaren als een veilige omgeving. Er gelden herkenbare waarden en normen en er is respect voor verschillen.
- Er wordt resultaatgericht gewerkt aan kennisvermeerdering en de ontwikkeling van een persoonlijkheid. In een uitdagende leeromgeving streven we naar maximale kennisverwerving en wordt door leerlingen zelfstandig gewerkt. In hun ontwikkeling tussen 4 en 12/13 jaar worden leerlingen gestimuleerd al hun talenten te verkennen en uit te groeien tot evenwichtige persoonlijkheden.
- Alles is erop gericht dat leerlingen aan het einde van groep 8 de school verlaten als jonge persoonlijkheden met voldoende intellectuele bagage om zich in het voortgezet onderwijs verder te kunnen ontwikkelen.
- De leerlingen zijn na 8 jaar onderwijs op De Lichtbaak gegroeid van een afhankelijke kleuter naar een tiener die weerbaar is, zich bewust is van zijn omgeving en zelfstandig kan denken, relaties kan aangaan, samen kan werken, verantwoordelijkheid kan dragen en zelf problemen kan oplossen.

Dit vraagt van de leerkrachten op De Lichtbaak dat ze inspirerend zijn en vaardig als onderwijsprofessionals die kennis hebben van de principes van 'leren' en adequaat weten in te spelen op de (veranderende) belevingswereld van kinderen. De leerkrachten zijn kritisch op zichzelf en hun eigen functioneren. Leerkrachten op De Lichtbaak laten herkenbaar voorbeeldgedrag zien en leren zelf ook door het leren van de kinderen.

Het team van leerkrachten voelt zich samen met de ouders verantwoordelijk voor een goed opvoedingsklimaat op school.

De visie en missie krijgen vorm binnen onze drie pijlers cq. identiteiten: Christelijk, Ondernemend leren en een positief schoolklimaat.

2.2 Christelijke identiteit

De Lichtbaak is een christelijke school, die deel uitmaakt van de Christelijke Onderwijs Groep Drenthe. Op de Lichtbaak zitten leerlingen van verschillende christelijke kerkgenootschappen. Ook niet- en

andersgelovigen, zoals moslims maken deel uit van de leerlingenpopulatie. De bijbel is de leidraad voor de Lichtbaak.

Wij gaan er van uit, dat ouder(s) achter de keuze staan voor het volgen van christelijk onderwijs en alle activiteiten die daarmee samenhangen. Op het aanmeldingsformulier wordt aan de ouders gevraagd met deze identiteitsgerichte activiteiten in te stemmen en deze te ondersteunen.

De naam van onze school heeft alles te maken met onze levensbeschouwelijke identiteit. De Lichtbaak is een Christelijke basisschool. De naam LICHTBAAK - 'licht dat als baken dient'.

Als leerlingen er datgene leren, wat in hun verdere leven als baken of richtlijn kan dienen om in 'goed vaarwater' te blijven, dan is hun school een goede school.

Op de Lichtbaak gaan we uit van de christelijke waarden en normen. Samen met de leerlingen proberen te ontdekken wat de verhalen uit de bijbel ons te zeggen hebben met betrekking tot ons leven vandaag de dag. Anders gelovigen worden gerespecteerd en er is ruimte en aandacht voor hun beleving.

2.3 Positief schoolklimaat

Om goed te kunnen leren heb je een positief schoolklimaat nodig. Een school behoort een veilige plek te zijn voor alle leerlingen. Pesten bedreigt dit uitgangspunt. De Lichtbaak heeft gekozen voor een aanpak waarbij het sociaal-emotioneel leren van de hele school de hoogste prioriteit krijgt, in plaats van alleen te focussen op een anti-pestprogramma in de groep.

Wij, het schoolteam van De Lichtbaak, kiezen ervoor om te investeren in een stevig positief schoolsysteem, SWPBS (School Wide Positive Behavior Support), waarin ook het voorkomen van pesten is opgenomen. Wij zetten pas een anti-pestprogramma in te zetten wanneer SWPBS niet voldoende blijkt te zijn voor een groep.

Wat is Schoolwide Positive Behavior Support (SWPBS)?

SWPBS is een geïntegreerde, schoolbrede en preventieve aanpak, gericht op alle leerlingen. Doel van dit systeem is om een veilig en positief schoolklimaat te creëren dat alle leerlingen in staat stelt om optimaal te profiteren van het geboden onderwijs. Om dit te bereiken maakt PBS gebruik van een combinatie van 'evidence based' interventies en strategieën, gericht op het versterken van gewenst gedrag en op het voorkomen van probleemgedrag.

Voor verreweg de meeste leerlingen biedt deze sociale omgeving voldoende basis om zich goed te kunnen richten op de lesstof en goede vorderingen te maken. Voor de 20% leerlingen die meer nodig heeft om ditzelfde doel te bereiken, zijn er aanvullende interventies beschikbaar, op school en bij de ketenpartners in zorg. Hierbij zijn de lijnen kort en de interventies complementair aan de wijze waarop in en om school met alle leerlingen wordt gewerkt. De ouders zijn partner in het expliciteren, aanleren en bekrachtigen van het gewenste gedrag. Bij de leerlingen die meer intensieve begeleiding nodig hebben, spelen ouders een centrale rol in deze begeleiding. Deze aanpak leidt voor alle leerlingen tot meer effectieve leertijd, een grotere taakgerichtheid van de leerlingen en minder verstoringen in de klas, wat weer leidt tot betere leerprestaties.

De kern van de SWPBS aanpak

De volgende zes elementen vormen samen het hart van de SWPBS-aanpak:

1. SWPBS staat voor een schoolbrede aanpak

SWPBS-scholen werken met een geïntegreerde methodiek voor het stimuleren van gewenst gedrag op school en het creëren van een positief schoolklimaat. De vaste onderdelen van het programma richten zich steeds op drie niveaus: de hele school, de afzonderlijke groepen en de individuele leerlingen.

2. Preventie staat centraal

Scholen die aan de slag gaan met PBS voeren een preventief beleid binnen de school, gericht op het bevorderen van gewenst gedrag bij alle leerlingen. Daarnaast richt de

methodiek zich op de behoeften van individuele leerlingen, met als doel alle leerlingen optimaal te laten profiteren van het geboden onderwijs.

3. **SWPBS-scholen maken hun gedragsverwachtingen concreet, leren het gewenste gedrag aan en bekrachtigen dit gedrag systematisch**

- De school stelt haar kernwaarden vast en vertaalt deze naar concreet gedrag.
- Gewenst gedrag wordt structureel aangeleerd, geoefend en herhaald.
- Gewenst gedrag wordt systematisch bekrachtigd.
- Er zijn duidelijk omschreven consequenties die volgen op het overtreden van gedragsregels.

4. **De SWPBS-school stuurt op data over het gedrag van de leerlingen**

De school maakt actief gebruik van systematische gegevensverzameling. Om systematisch zicht en toezicht te houden op de ontwikkeling van leerlingen en vroegtijdig te kunnen ingrijpen bij problemen, hanteert de school o.a. incidentenregistratie (IRIS schoolklimaat). Ook gebruikt de school andere data om zicht te krijgen op het SWPBS-implementatieproces.

5. **Er is sprake van partnerschap met ouders en de ketenpartners**

Het samenwerken met de ouders is een belangrijk onderdeel van de methodiek. De school ontwikkelt manieren om een positieve band met de ouders op te bouwen en met hen samen te werken vanuit gezamenlijke waarden en verwachtingen. Daarnaast richten SWPBS-scholen zich op korte lijnen met de zorg- en ketenpartners op het moment dat specifieke hulp nodig is voor leerlingen.

PBS wordt geborgd met een kwaliteitssysteem

Wanneer scholen werken met SWPBS, is er expliciete aandacht voor het borgen van de kwaliteit van de methodiek na implementatie.

Op deze manier werken wij als schoolteam van De Lichtbaak systematisch en planmatig aan de competenties voor sociaal emotioneel leren. Het werken aan deze competenties dient schoolbreed door iedereen op school te gebeuren en niet in subgroepen of op individuele basis. Wij kiezen ervoor om binnen SWPBS al vanaf vier jaar regelmatig, enkele keren per jaar te werken met de lessen pestpreventie.

Op welke wijze er planmatig gewerkt wordt aan pestpreventie leest u in hoofdstuk 8.3: Protocol pestpreventie en pesten

2.4 Ondernemend leren

Ondernemen heeft alles te maken met uitdagingen durven aangaan. Durven bestaat niet zonder angst. Vandaar dat ons team uw kind eerst leert op zichzelf te vertrouwen in een veilige omgeving, waarin de nieuwsgierigheid wordt geprikkeld. Pas als uw kind zich prettig voelt, durft het initiatieven te nemen, waardoor ontwikkeling plaatsvindt.

Onder ondernemerschap verstaan wij iemands vermogen om ideeën in daden om te zetten. Het omvat creativiteit, initiatief, verantwoordelijkheid, alsook het vermogen om te plannen en projecten te beheren om doelstellingen te bereiken.

Een ondernemende houding helpt iedereen in het dagelijks leven en is essentieel voor een optimale persoonlijke ontwikkeling.

We geven het ondernemend leren vooral vorm binnen het werken met thema's op de middagen.

Wij werken met de kinderen aan de volgende toekomst gerichte vaardigheden (*21st Century Skills*):

1. De kinderen hebben zicht in eigen kunnen en in de eigen talenten
2. De kinderen zijn mediavaardig
3. De kinderen zijn sociaalvaardig
4. De kinderen kunnen organiseren

5. De kinderen kunnen onderzoeken
6. De kinderen kunnen het maximale uit zichzelf halen

2.5 Leerstofaanbod t.o.v. het voortgezet onderwijs

Ons onderwijs is er op gericht uw kind de kerndoelen voor het basisonderwijs, waaronder het referentieniveau taal en rekenen, te laten behalen. Hieronder verstaan wij naast leergebied specifieke kerndoelen, als lees- en rekenvaardigheid tevens leergebied overstijgende kerndoelen waaronder zelfstandigheid, initiatieven nemen en samenwerken. Middels deze kerndoelen is uw kind voldoende onderlegd voor de stap naar het voortgezet onderwijs. In de schoolgids geven wij u informatie over de resultaten van ons onderwijs. Hierin staat bijvoorbeeld vermeld de adviseringscijfers voor het Voortgezet Onderwijs, de uitstroom naar het speciaal basisonderwijs en de uitstroomcijfers naar de verschillende middelbare scholen. Deze resultaten presenteren wij jaarlijks aan de MR.

Breed aanbod kennis, vaardigheden en houding

Ons uitgangspunt voor het brede aanbod is het *ondernemende onderwijs*. Wij verdelen het aanbod in een cursorisch en thematisch deel. Wij zijn er namelijk van overtuigd dat bepaalde vaardigheden moeten worden getraind m.b.v. methodes en andere juist weer worden geleerd door "te doen".

Cursorisch aanbod

Ons cursorisch aanbod omvat:

- rekenvaardigheden
- schrijfvaardigheden : spelling en taalstructuur, maar ook de schrijfmotoriek
- leesvaardigheden: technisch lezen en begrijpend lezen
- i.c.t – vaardigheden: omgaan met computer en programma's
- zoekvaardigheden: juist gebruik van informatiebronnen (woordenboeken, atlassen, tabellen/grafieken, internet)
- sociale vaardigheden: lesactiviteiten gericht op het omgaan met elkaar en jezelf.

Dit aanbod wordt door de leerkrachten gestuurd en het programma is bepaald. In tempo en mate van verdieping kan er verschil zijn. Na bepaalde programmaonderdelen wordt de vaardigheid en kennis van uw kind getoetst, op basis van de analyse van deze toets gegevens krijgt uw kind herhaling- of verrijkingsstof.

Thematisch aanbod

Ons thematisch aanbod omvat:

- Wereldoriëntatie (aardrijkskundige, historische, biologische en maatschappelijke aspecten)
- Expressie: muziek, tekenen, handvaardigheid, drama

Dit aanbod wordt o.a. door de vragen van uw kind gestuurd. De thema's zijn vastgesteld, de hoofddoelen zijn door de leerkracht neergezet, maar de uitwerking wordt sterk door leerlingen bepaald. Zij experimenteren, onderzoeken, doen verslag en presenteren hun ervaringen, oplossingen en kennis. Samenwerkend leren komt in dit thematisch werken veel voor! Om 'zicht te houden' op het bereiken van de kerndoelen, wordt er een 'leidraad' gebruikt waaronder een themarooster. De presentaties en verslagen worden beoordeeld op o.a. taalgebruik, informatie, relevantie.

Concluderend: de cursorische onderdelen staan in dienst van het thematisch aanbod, aangezien wij in deze onderdelen uw kind vaardigheden leren als: informatie te verzamelen, ideeën en gedachten verwoorden, problemen op te lossen en resultaten te presenteren.

3. Basisondersteuning

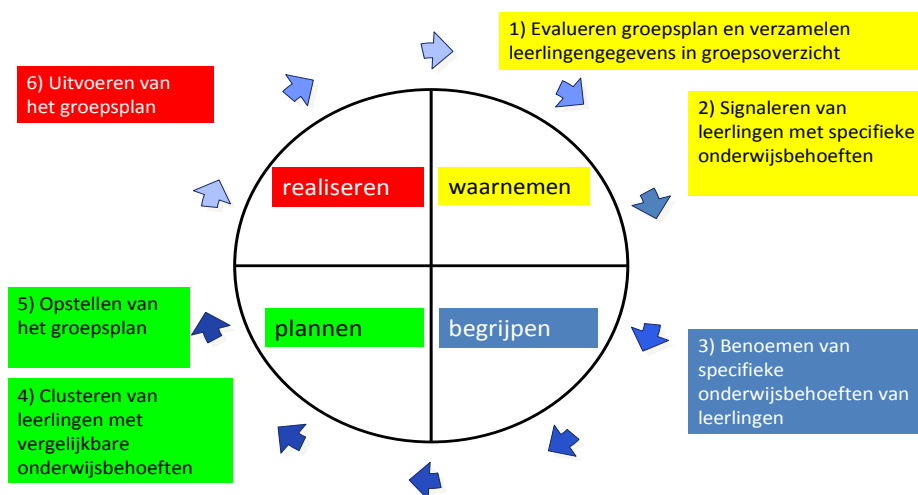
Alle kinderen op onze school krijgen basisondersteuning. Met deze ondersteuning krijgen de leerlingen voldoende begeleiding om de gestelde onderwijsdoelen in elke groep te halen. Dit betreft de basale ondersteuning die iedere leerkracht in de klas geeft: kinderen (her)instructie geven, verlengde instructie, hulp bieden in de oefenfase en herhalings- of verrijkingsstof aanbieden. Evenals het bieden van ondersteuning aan leerlingen met lichte gedragsproblemen. De basisondersteuning is gelijk aan de landelijk gestelde inspectienorm voor de verschillende indicatoren.

De basisondersteuning bestaat uit de didactische- en pedagogische vaardigheden van de leerkracht, de inzet van onze meerschoolse intern begeleider (MIB-er) en de mogelijkheid van de inzet van onze bovenschoolse ondersteuningsstructuur.

Hieronder staan deze punten verder uitgewerkt.

3.1 Handelingsgericht werken (HGW)

Het is de taak van de leerkracht om de instructie en begeleiding van het onderwijs af te stemmen op de behoeften van de leerlingen. Ieder kind dagen we uit het beste uit zichzelf te halen. Dat is een ingewikkelde taak, want er zijn leerlingen met gedragsproblemen, leerlingen met dyslexie, met leerachterstanden of juist met een voorsprong. Dat vraagt om planmatig handelen: werken volgens een cyclus.

Enkele jaren geleden zijn we gestart met de scholing voor handelingsgericht werken. Onderdeel van deze scholing is het ontwikkelen van groepsoverzichten en groepsplannen. We hebben groepsplannen ontwikkeld voor de vakgebieden technisch lezen, rekenen, spelling en begrijpend lezen.

Op onze school hebben we het handelingsgericht werken ingebouwd in de ondersteuningsstructuur. De cyclus van planmatig handelen wordt twee keer per schooljaar opnieuw doorlopen. Daarnaast vindt er in oktober en april een bijstelling plaats. Per cyclus worden de leerlingen in de klas ingedeeld in drie groepen, te weten de instructie onafhankelijke groep, de instructie gevoelige groep en de instructie afhankelijke groep.

Bij elke nieuwe cyclus wordt gestart met de groepsbespreking op basis van de verzamelde gegevens uit het groepsoverzicht. Hierbij wordt het onderwijsaanbod afgestemd op de basisbehoeften en onderwijsbehoeften van ieder kind. De centrale vraag is: wat heeft het kind nodig en wat vraagt dat van de leerkracht? Welke benadering, aanpak, ondersteuning, instructie etc. heeft het kind nodig? Hiervoor worden deze kindkenmerken vertaald naar de onderwijsbehoeften.

Op basis van alle verzamelde gegevens (groepsoverzicht en eventueel een bespreking met de MIB-er) maakt de leerkracht een indeling voor het groepsplan. Leerlingen met vergelijkbare

onderwijsbehoeften worden in het groepsplan geclusterd. Daarna voert de leerkracht het groepsplan uit. Na elke cyclus wordt het proces en de resultaten van de leerlingen geëvalueerd. Dit is tegelijkertijd het startpunt voor de nieuwe cyclus. Als er leerlingen zijn waarvan bij de evaluatie blijkt dat de verwachte ontwikkeling, ondanks extra begeleiding door de leerkracht achterblijft, dan bespreekt de MIB-er deze leerling tijdens het volgende consult van het Expertise Team. Indien nodig is ook de leerkracht hierbij aanwezig.

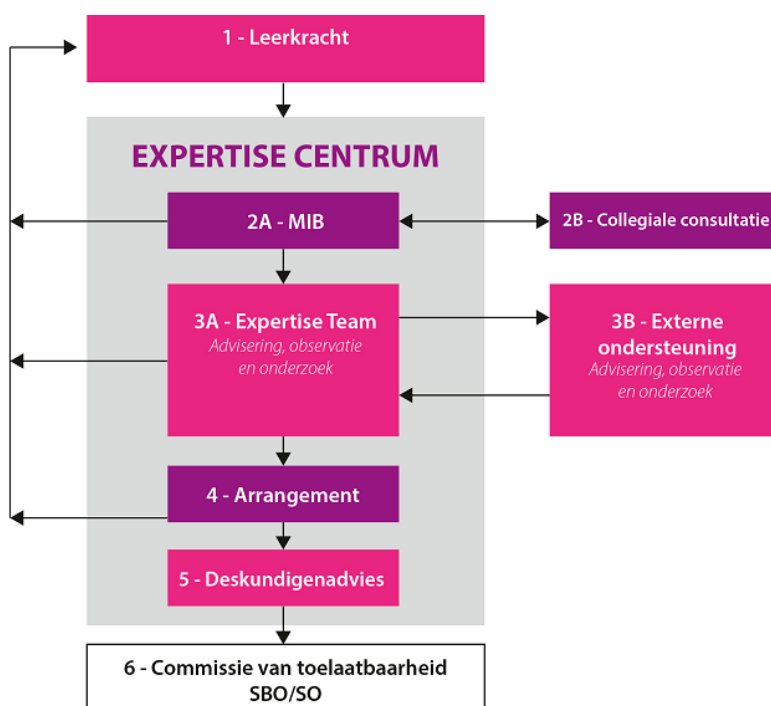
3.2 Eigen leerlijn

Normaal gesproken werkt de hele groep naar het einddoel: aan het eind van de basisschool is het niveau van eind groep acht behaald. Voor een aantal leerlingen is dit echter bij één of meer ontwikkelingsgebieden niet haalbaar. Voor hen wordt op basis van observatie en een (intelligentie)-onderzoek een eigen eindniveau vastgesteld, bv. 'niveau eind groep zes'. Vervolgens wordt door de leerkracht, met hulp van de MIB-er, een eigen leerlijn met ontwikkelingsperspectief opgesteld. In een ontwikkelingsperspectief wordt een te verwachten eindresultaat van een leerling beschreven. Het onderwijsaanbod wordt dan over de resterende jaren verdeeld, zodat aan het einde van de basisschooltijd het niveau van 'eind groep zes' is behaald. Op de school voor speciaal basisonderwijs is alle leerlingen een ontwikkelingsperspectief opgesteld.

3.3 Ondersteuningsstructuur Expertise Centrum

COG Drenthe heeft een bovenschoolse voorziening, genaamd het Expertise Centrum (EC). Als blijkt dat bepaalde leerlingen uitvallen bij onze cyclus van ondersteuning (zie handelinggericht werken 3.1), kunnen wij gebruik maken van de kennis en vaardigheden van het EC. Onze meerschoolse intern begeleider (MIB-er) maakt onderdeel uit van het EC. Op elke school van COG Drenthe is een MIB-er werkzaam. De MIB-ers hebben deze taak op één of meer scholen, vandaar de toevoeging Meerschools. De MIB-er coördineert binnen de school de leerlingenzorg. Er is onderling tussen de MIB-ers regelmatig overleg. Er wordt gestreefd naar eenduidigheid en uniformiteit in de werkwijze op de verschillende scholen van COG Drenthe. Op onze school is Berber Geugies onze MIB-er. De taken van de MIB-er worden beschreven in hoofdstuk 6.3.

Hieronder is in een organogram de ondersteuningsstructuur van COG Drenthe weergegeven:

3.4 Toelichting ondersteuningsstructuur

De meeste leerlingen in de basisschool komen voldoende tot ontwikkeling met behulp van de basisondersteuning. Een beperkte groep leerlingen heeft aanvullende ondersteuning nodig. Het gaat dan om leerlingen die opvallend gedrag vertonen, tegenvallende resultaten behalen en/of lichamelijke of sociaal emotionele problemen hebben. De hulpvraag van de leerkracht, hoe om te gaan met deze ondersteuningsbehoefte, staat centraal. Het schoolbestuur van COG Drenthe heeft zowel op schoolniveau als op bovenschools niveau mogelijkheden gerealiseerd voor het bieden van ondersteuning aan leerlingen, leerkrachten en/of ouders. Voor deze situaties kan een beroep worden gedaan op de deskundigheid vanuit de ondersteuningsstructuur. Er bestaan zes ondersteuningsniveaus:

Ondersteuningsniveau 1 – De groepsleerkracht

Dit betreft de basale basisondersteuning die iedere leerkracht in de klas geeft: kinderen instructie geven, verlengde instructie, hulp bieden in de oefenfase en herhalings- of verrijkingstof aanbieden. Evenals het bieden van ondersteuning aan leerlingen met lichte gedragsproblemen. Collegiale consultatie en coaching door de directie maakt ook onderdeel uit van dit niveau.

Ondersteuningsniveau 2A – Groepsbespreking met de MIB-er De leerkracht ervaart dat de gegeven ondersteuning niet het gewenste resultaat oplevert. Op dit punt kan de deskundigheid van het Expertise Centrum worden ingeschakeld, te beginnen bij de MIB-er. Indien extra inspanningen worden verricht, worden ouders hiervan op de hoogte gesteld. De MIB-er heeft de mogelijkheid tot collegiale consultatie. Op het moment dat de leerkracht en de MIB-er samen meer deskundigheid nodig hebben, wordt overgestapt naar ondersteuningsniveau 3. Ouders worden hiervan op de hoogte gesteld.

Ondersteuningsniveau 2B - Collegiale consultatie

De MIB-er heeft de mogelijkheid de ondersteuningsvraag van de leerling in te brengen in een collegiale consultatie met de collega MIB-ers. Indien extra inspanningen worden verricht, worden ouders hiervan op de hoogte gesteld. Blijven de vorderingen achter, dan komt niveau 3 in zicht.

Ondersteuningsniveau 3A – Expertise Team De leerling wordt door de MIB-er ingebracht bij het Expertise Team (dit in overleg met de leerkracht en ouders). De ondersteuningsbehoefte van de leerling en/of de leerkracht is in een aanvraag-formulier verwoord. Het ET bespreekt tijdens het vooroverleg de ondersteuningsvraag en bespreekt wat er nodig is: een kort telefonisch contact of mail met de MIB-er, een consult, of een advies om een aanvraag voor begeleiding en advies te doen. De benoemde Casemanager onderneemt hier actie in. Door de CM worden n.a.v van de observaties/gesprekken/onderzoeken handelingsadviezen gegeven voor de begeleiding van de leerling en/of de leerkracht. Er wordt een termijn afgesproken voor een tweede bijeenkomst, waarin de effecten van de adviezen worden besproken, evenals de vorderingen van de leerling en/of de leerkracht.

Ondersteuningsniveau 3B – Externe ondersteuning Indien externe deskundigheid bij de ondersteuning van de leerling en/of leerkracht nodig is, kunnen ouders een afspraak maken bij de desbetreffende externe partij. We vinden dat de casemanager betrokken moet blijven bij de ondersteuning door het delen van informatie door de MIB-er over het externe traject. Ook op het moment dat via de huisarts/jeugdarts externe deskundigheid wordt betrokken, dient contact tussen MIB-er en ET plaats te vinden.

Ondersteuningsniveau 4 - Arrangement Mocht blijken dat de huidige ondersteuning onvoldoende is, kan een arrangement uitkomst bieden. Een arrangement bestaat uit drie onderdelen en de samenstelling verschilt per leerling:

1. Inzet van meer handen in de klas
2. Begeleiding door de casemanager.
3. Inzet materialen / aanpassing gebouw.

De betrokken casemanager formuleert de ondersteuningsbehoefte van de school en de leerling. Bij het toekennen van een arrangement door de orthopedagoog, maakt de school (leerkracht en MIB) een plan van aanpak met daarin verwoord de inzet van de onderwijsassistent, de ondersteuningsbehoefte van de leerling en de termijnen. Ook wordt, indien nodig, aangegeven of er ondersteunende materialen nodig zijn. Dit plan wordt voorgelegd aan de casemanager en daarna met ouders besproken. De school legt verantwoording af over de toegekende middelen en de inzet van de uren onderwijs assistent.

Bij de afdeling personeelszaken van COG Drenthe wordt door de casemanager een melding voor de inzet van een onderwijsassistent doorgegeven. De afdeling personeelszaken zoekt naar een match tussen de aanvraag en de beschikbaarheid.

Ondersteuningsniveau 5 – Deskundigen Advies Als blijkt dat de interventies op de basisschool (inclusief een arrangement) onvoldoende bijdragen aan de ontwikkeling van de leerling, wordt overgegaan tot het bieden van extra ondersteuning, middels de toelating naar een school voor speciaal basisonderwijs (SBO) of een school voor speciaal onderwijs (SO). Toelating naar het SBO/SO verloopt via een onafhankelijke Commissie van Toelaatbaarheid. Onderdeel van de toelatingsprocedure is het deskundigen advies.

De orthopedagoog en de casemanager van het ET formuleren een Deskundigen Advies. Een deskundigenadvies is een multidisciplinaire en integrale beoordeling van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling. Hierbij is in elk geval een psycholoog of orthopedagoog betrokken. Ouders worden op de hoogte gebracht van de inhoud van het deskundigenadvies. In het deskundigen advies staat ook beschreven waarom de gevraagde ondersteuning niet op een andere reguliere school binnen het samenwerkingsverband geboden kan worden en waar dat wel kan.

Ondersteuningsniveau 6 – Commissie van Toelaatbaarheid SBO/SO De toelaatbaarheidsverklaring wordt aangevraagd door het schoolbestuur. Het deskundigenadvies maakt onderdeel uit van de aanvraag. Dit proces gaat altijd in overleg met ouders. De vastgestelde werkwijze van de CvT wordt hierin gevolgd. De Commissie van Toelaatbaarheid bepaalt of een leerling toelaatbaar is voor het SBO of het SO. Bij een positief advies, ontvangt de leerling een toelaatbaarheidsverklaring

3.5 De overlegstructuur

Op onze school hechten wij veel waarde aan overleg over leerlingen. De school streeft ernaar dat alle leerkrachten dezelfde principes hanteren en op de hoogte zijn van de ontwikkelingen van de leerlingen en de afspraken met ouders. Dat draagt bij aan een doorgaande lijn en het bieden van de juiste ondersteuning en begeleiding aan iedere leerling. Er zijn verschillende vormen van overleg:

Collegiaal overleg

Dit overleg vindt plaats tussen collega's onderling. Hiervoor worden geen vaste overlegmomenten gepland. Dit gebeurt op eigen initiatief. Het kan gaan over ervaringen van leerkrachten die de betreffende leerling reeds in de groep heeft gehad, maar ook over het meedenken van collega's over de juiste aanpak en oplossing.

Verwachtingsgesprekken en voortgangsgesprekken

Aan het begin van het nieuwe schooljaar is er voor alle ouders en kinderen van de groepen 6 t/m 8 een verplichte verwachtingsgesprek. Tijdens dat gesprek vragen we u informatie te geven over uw kind. We willen met de kinderen bespreken welke doelen ze willen behalen en wat ze daarbij van de juf of meester verwachten. Ouders en kind wordt 'de mond gegund' en de leerkracht is dus luisteraar. We denken dat dit naast onze eigen interne overdracht een goede manier is om samen met u een goede start te maken van het jaar in het belang van uw kind.

Daarnaast is er vier keer per jaar een mogelijkheid tot een voortgangsgesprek met de groepsleerkracht. In november januari, april en juni. Daarvan is het voortgangsgesprek in januari een verplicht moment. U kunt dan na dat gesprek het rapport van uw kind meenemen.

De kinderen in de groepen 1 en 2 krijgen hun rapport aan het einde van het schooljaar. U wordt hiervoor uitgenodigd. Wanneer voor de groepen 3 t/m 8 een rapportenavond wordt gehouden, is er

voor de groepen 1 en 2 ook een voortgangsgesprek over het Ontwikkelingsvolgmodel voor jonge kinderen.

De informatie voor de ouders van groep 8 zal met name in het teken staan van de voortgangstoetsen van groep 7 en de voorbereidingen voor de overgang naar het voortgezet onderwijs.

Overdracht van de groep

Voor het begin van het nieuwe schooljaar vindt er tussen de leerkrachten onderling overdracht van de groep plaats. Iedere leerling wordt besproken en de bijzonderheden m.b.t. die leerling worden doorgegeven met behulp van een overdrachtsformulier.

De overdracht houdt ook in dat de huidige leerkracht de groepsoverzichten uit Esis met de nieuwe leerkracht bespreekt.

Groepsbespreking

Drie keer per jaar vindt er tussen de leerkracht en de MIB 'er een groepsbespreking plaats. In deze bespreking worden de (zorg)leerlingen besproken a.d.h.v. de SDQ lijsten, de groepsoverzichten uit Esis en in een uitzonderlijk geval individuele handelingsplannen.

In deze bespreking wordt het groepsplan geëvalueerd en de nieuwe resultaten en observaties worden besproken. Deze evaluaties worden in het groepsoverzicht gezet, wat de basis is voor het uitvoeren van het groepsplan.

Als de leerkracht ervaart dat de gegeven ondersteuning niet het gewenste resultaat oplevert, kan de deskundigheid van de MIB-er worden ingeschakeld.

Zorgoverleg

De directie en de MIB 'er vormen samen het zorgteam van onze school. Het zorgteam heeft minimaal een keer per week overleg.

Overleg met PBS medewerker

Er vindt regelmatig overleg plaats tussen de MIB-er en de PBS medewerker over kinderen met een speciale ondersteuningsbehoefte op gedragsgebied. De uitkomsten van de SDQ lijsten en de gedragsincidentenregistratie via SWIS zijn een vast onderdeel van dit overleg. Daarnaast kan de medewerker altijd tussendoor om advies worden gevraagd.

3.6 Het leerlingvolgsysteem

Een leerlingvolgsysteem bestaat uit een serie methode-onafhankelijke genormeerde toetsen. Gedurende het schooljaar worden door de leerkracht verschillende toetsen bij de leerlingen afgenomen. De toetsresultaten worden per leerling vastgelegd. Deze gegevens vormen mede de basis voor het opstellen van een groepsoverzicht en een groepshandelingsplan (zie 2.1). Het leerlingvolgsysteem volgt de leerlingen gedurende de basisschoolperiode.

Het leerlingvolgsysteem kent drie niveaus van gebruik. Ten eerste is er het niveau van de leerling. De leerkracht neemt de toets af en voert de toetsgegevens in. De MIB 'er gebruikt de uitdraai van de resultaten voor de groepsbespreking. De leerkracht en de MIB 'er kunnen alle leerlingen volgen in hun vorderingen en zo nodig de problemen analyseren.

Ten tweede is er het niveau van de groep. Het leerlingvolgsysteem biedt dwarsdoorsneden en groepsoverzichten waarmee zichtbaar wordt hoe de groep ervoor staat. Ook op dit niveau is analyse belangrijk, het geeft richting aan het handelen van de leerkracht.

Ten slotte is er het niveau van de school. Als school maken wij tweemaal per jaar een trendanalyse, zodat wij een beeld krijgen van de kwaliteit van ons onderwijs. Zijn de resultaten beneden verwachting, dan is er alle reden om op basis van een analyse planmatige aanpassingen door te voeren in het onderwijs(kundige) programma met als inzet een verbetering van de opbrengsten.

Naast de genormeerde toetsen volgende we leerlingen ook d.m.v. de methodische toetsen en de SDQ. De SDQ meet de sociale competenties van leerlingen d.m.v. observaties en door leerkrachten in te vullen vragenlijsten. De uitkomsten worden gebruikt om sociale emotionele ontwikkelingen op groeps-

en individueel niveau te meten. Vervolgens worden de uitkomsten tijdens de groepsbesprekingen met de MIB 'er bekeken en daar waar nodig van een plan van aanpak voorzien.

3.7 De toetskalender

Om uniformiteit binnen de zorgstructuur te realiseren, zijn door de MIB 'ers en directies van COG Drenthe afspraken gemaakt over de te gebruiken toetskalender. In de kalender zijn de standaard toetsen opgenomen die door alle scholen in een bepaalde periode worden afgenomen. Scholen zijn vrij om naast deze toetskalender nog andere toetsen toe te voegen.

		toetsen	periode 1	periode 2	periode 3	periode 4	
groep 1			oktober	januari	april	juni	
	Kleuterplein	Tussendoelen	nov.		mei		
		Ontwikkelingsvolgmodel		inc.		inc.	
	soc.em.	SDQ	x			mei	
groep 2	Kleuterplein rekenen	Tussendoelen	nov.		mei		
		Cito rekenen RvK 2010		x		bij IV en V	
	taal	Fonemisch bewustzijn	sept.			x	
	soc.em.	Cito taal TvK2010 Ontwikkelingsvolgmodel SDQ	x	x inc.		bij IV en V inc. mei	
groep 3	rekenen O&M	Rek&wisk 2008		x		x	
		EF hoofdrek. Tempo toets		x		x	
	taal/lezen	Woordenschat WST 2009			x		x
		VLL herfst	x				
		VLL winter			x		
		VLL lente				x	
		VLL zomer					x
		Spelling 2008			x		x
		DMT versie2009			1A 2A	1B 2B 3B	1C 2C 3C
AVI 2009			x		x		
groep 4	soc.em.	SDQ	x			mei	
	rekenen	Rek&wisk 2008		x		x	
		EF hoofdrek. Tempo toets		x		x	
	taal/lezen	Spelling 2008			x		x
		DMT versie2009	IV en V	1C 2C 3C	IV en V	1A 2A 3A	
		AVI 2009	IV en V	x	IV en V	x	
Woordenschat WST 2009			x		x		
groep 5	soc.em.	SDQ	x			mei	
	rekenen	Rek&wisk 2008		x		x	
		EF hoofdrek. Tempo toets		x		x	
	lezen	Begr.lezen 2008		x			
	taal	Spelling 2008			x		x
		DMT versie2009	IV en V	3B	IV en V	3C	
		AVI 2009	IV en V	IV en V	IV en V	IV en V	
Woordenschat WST 2009			x		x		
groep 6	soc.em.	SDQ	x			mei	
	rekenen	Rek&wisk 2008		x		x	
		EF hoofdrek. Tempo toets		x		x	

	lezen	Begr. Lezen 2008		x		
	taal	Spelling 2008		x		x
		DMT versie2009	IV en V	3A	IV en V	3B
		AVI 2009	IV en V	IV en V	IV en V	IV en V
		Woordenschat WST 2009		x		x
groep 7	soc.em.	SDQ	x			mei
	rekenen	Rek&wisk. 2008		x		x
		EF hoofdrek. Tempo toets		x		x
	lezen	Begr. lezen 2008		x		
	taal	Spelling 2008		x		x
		DMT versie 2009	IV en V	3C	IV en V	3A
		AVI 2009	IV en V	IV en V	IV en V	IV en V
Woordenschat WST 2009			x		x	
groep 8	soc.em.	SDQ	x			mei
	rekenen	Rek&wisk. 2008		x		
		EF hoofdrek. Tempo toets		x		
	lezen	Begr. lezen 2008		x		
	taal	Spelling 2008		x		
		DMT versie	IV en V	3B	IV en V	
		AVI 2009	IV en V	IV en V	IV en V	
Woordenschat WST 2009			x			
soc.em.	SDQ	x				

3.8 Dossiervorming

Dossiervorming vindt zowel op groeps- als op individueel niveau plaats.

Registratie op groepsniveau

Per groep worden onderstaande gegevens verzameld in een groepsmap/cijfermap die is aangemaakt op de lerarenschijf van het netwerk. Alleen de leerkrachten, de MIB'er en de directie van de school hebben toegang tot de lerarenschijf.

In de groepsmappen worden de methode afhankelijke toetsen met de analyses daarvan bewaard. Tevens bevinden zich hierin de onafhankelijke toetsen.

Registratie op leerlingniveau

Op het niveau van de leerling zijn er 2 soorten dossiers:

1. Digitaal: alle toetsgegevens worden ingevoerd in het administratieprogramma Esis en daarnaast heeft de school per leerling een digitale map op de lerarenschijf in gebruik. Daarin worden alle verslagen van en afspraken met ouders bewaard, evenals eventuele groepsplannen en relevante informatie vanuit de groep waarin de leerling zit.
2. Papieren dossier: Gedurende de gehele schoolloopbaan worden alle niet digitale aantekeningen en verslagen over leerlingen bewaard in een afgesloten dossierkast (bij de administratie). Het kan gaan om verslagen van onderzoek, contacten met externen (jeugdzorg, meldpunt kindermishandeling) begeleiding en/of observaties. Ouders hebben ten allen tijde het recht om het dossier van hun kind in te zien. Hiervoor wordt een afspraak met de MIB'er gemaakt.

3.9 Orthotheek

In de orthotheek bevinden zich hulpmaterialen ten behoeve van de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling.

4. Schoolspecifieke basisondersteuning

Binnen de basisondersteuning kunnen wij schoolspecifieke basisondersteuning bieden. Dit aanbod verschilt per basisschool en bestaat uit een combinatie van de volgende onderdelen: deskundigheid, extra handen, specifieke onderwijsmaterialen, aanpassingen gebouw (bv time-out plek of prikkelarme werkplek) en/of samenwerking met gespecialiseerde organisaties.

We bieden op onze school extra ondersteuning aan kinderen die een ontwikkelingsvoorsprong hebben. Dit doen we op de volgende manieren:

In groep 1 en 2 bieden we extra uitdagende taken aan en maken daarbij gebruik van een gevarieerd aanbod: lees- of rekenopdrachten, spelletjes met een open opdrachtstructuur etc. In groep 3 werken we volgens het differentiatiemodel van Veilig leren lezen en bieden kinderen daarin extra uitdaging. In groep 3 t/m 8 werken ook volgens het model compacten en verrijken. Dit houdt in dat kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong het minimumprogramma van de leerstof krijgen aangeboden en daarnaast verrijkingsopdrachten.

We hebben een plusklas opgericht voor meerbegaafde kinderen uit groep 5, 6, 7 en 8. Deze kinderen volgen één deel van een ochtend per week aparte lessen.. Deze lessen zijn thematisch en er wordt gebruik gemaakt van de methode Kant en klaar plus.

Als een leerling meer nodig heeft dan afgesproken in de basisondersteuning, kan een school extra ondersteuning aanvragen bij het Samenwerkingsverband WSNS, waarbij de school is aangesloten. Er kan dan een arrangement gemaakt worden dat bestaat uit een combinatie van de volgende onderdelen:

- **Deskundigheid:** Soms kan een deskundige begeleider iets betekenen of kan scholing van de leerkracht het verschil maken.
- **Aandacht en tijd.** Soms zijn 'extra handen' in de klas nodig.
- **Voorzieningen:** Soms is een specifieke aanpak nodig of helpen specifieke onderwijsmaterialen.
- **Gebouw:** Soms zijn aanpassingen in de ruimte nodig, bijvoorbeeld een time-out plek of een prikkelarme werkplek.
- **Samenwerking:** Soms helpt het op een goede samenwerking te zoeken met gespecialiseerde organisaties.

Een arrangement kan op maat gemaakt worden, specifiek voor een leerling. Maar een arrangement kan ook een kant-en-klare voorziening zijn voor een groep kinderen.

5. Ambities van de school

Een school draait op de professionaliteit van de leerkrachten. Zij zijn degenen die de kerntaak van de school uitvoeren; het geven van kwalitatief goed onderwijs aan alle kinderen. Daarnaast dragen zij de waarden van de school uit en hebben zij de eerste contacten met kinderen en met ouders. Voor onze leerkrachten betekent professionaliteit:

- Gefundeerde keuzes maken
- Verantwoordelijkheid nemen en verantwoordelijkheid geven (aan de kinderen)
- Een hoge mate van kennis
- Excellentie nastreven in het vak van onderwijzer
- Met elkaar afspraken maken en elkaar aanspreken op gedrag en professionaliteit

Dat betekent dat leerkrachten kritisch zijn op hun eigen handelen. De vraag: "Wat heb ik vandaag gedaan om ons onderwijs te verbeteren?" staat hierbij centraal. Die kritische houding is essentieel. Zonder die kritische houding, vinden er geen veranderingen plaats en wordt ons onderwijs dus niet verbeterd.

De Lichtbaak gaat voor excellent onderwijs en daarvoor heeft zij excellente leerkrachten nodig. Door het verder stimuleren van de professionele cultuur op onze school werken we toe naar een team van excellente leerkrachten. Een team dat het onderwijs op de best mogelijke manier vormgeeft.

We hebben in het afgelopen jaar de conclusie getrokken dat het samenbrengen van de twee concepten en de verhuizing met daarbij het pad van de samenwerking binnen de MFA ertoe heeft geleid dat we nu op een belangrijk punt staan in de ontwikkeling van de school. Nu is de tijd rijp om onze ambities nogmaals te bekrachtigen en de deels hernieuwde visie en aanpak vorm te geven.

Daarnaast hebben we in de wijk te maken met de krimp van het aantal leerlingen. Dat zorgt ervoor dat we ons nog duidelijker moeten profileren en duidelijk moeten maken hoe we de samenwerking met de andere organisaties voor ons zien. Dit wordt verder uitgewerkt in punt 4.2.

CBS De Lichtbaak heeft een mooie toekomst voor zich. We gaan onze kinderen betrekken bij hun eigen ontwikkeling door ze medeverantwoordelijk te maken voor hun eigen proces. Keuzes maken, verantwoording en betrokkenheid zijn voor de komende vier jaar onze speerpunten. Dat geeft naar onze overtuiging gemotiveerde en ondernemende leerlingen en uiteindelijk betere resultaten. Samen de wereld verkennen is een boeiende onderneming!

In de praktijk zie je over 4 jaar een school met een duidelijk aantoonbaar en zichtbaar positief schoolklimaat. Door het hele gebouw zijn de gedrags- en verwachtingsregels duidelijk zichtbaar. Kinderen weten wat er van hen verwacht wordt. Er wordt gewerkt vanuit de drie kernwaarden: verantwoordelijkheid, waardering en respect. Elke week wordt er een PBS les gegeven. Leerkrachten spreken kinderen aan op hun positieve gedrag in de dagelijkse lessen. Er wordt hard gewerkt aan groepsvorming. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar. Er vinden kringgesprekken plaats. Een kind heeft de moed en het vertrouwen om zijn mening te geven. Er wordt veel samengewerkt. Elke dag zijn er coöperatieve werkvormen te zien. Niet alleen in de eigen groep, maar ook groep doorbrekend. De kinderen zijn sociaalvaardig. Je ziet kinderen elkaar helpen. Kinderen zijn aanwezig bij de rapportgesprekken (voortgangsgesprekken). Zij hebben de moed en het vertrouwen om hierin aan te geven wat zij afgelopen periode ontwikkeld hebben en nog verder moeten en willen ontwikkelen. Hierdoor zie je zelfverzekerde individuen en verantwoordelijke en bewuste kinderen van school gaan.

6. Grenzen aan de basisondersteuning

We kunnen veel kinderen passend onderwijs aanbieden. Echter, onze mogelijkheden als reguliere basisschool zijn beperkt. Zowel bij aanname van kinderen als bij de ontwikkeling van kinderen tijdens hun schoolloopbaan kijken we naar de ondersteuningsbehoefte van het kind in samenhang met de samenstelling van de groep en belastbaarheid van de groep en de leerkracht.

Wanneer we kijken naar de ondersteuningsbehoefte van kinderen zoeken we antwoord op de volgende vragen:

- Kunnen wij de gevraagde pedagogische ondersteuningsbehoefte van het kind releveren?;
- Kunnen wij de gevraagde didactische ondersteuningsbehoefte van het kind leveren?;
- Kunnen we de (sociale) veiligheid van kinderen, de groep en de leerkracht behouden?;
- Is ons gebouw geschikt om het kind adequaat te kunnen laten functioneren?

Onderstaande punten gelden als grenzen om antwoord te kunnen geven op bovenstaande vragen. Daarbij zijn sommige punten op zichzelf al doorslaggevend (bijv. onze school heeft geen invalidentoilet) en voor andere geldt dat een optelsom leidt tot een negatief antwoord op bovenstaande vragen.

Grenzen van organisatorische aard:

- de groepsgrootte, *de groep is vol*. Dat wil zeggen dat door stapeling van ondersteuningsbehoeften binnen een bepaalde groep het maximum is bereikt;
- de onmogelijkheden van begeleiding door de ouder(s);
- de gevraagde aanpassing in de organisatie en het gebouw kan niet geleverd worden;

- onze school heeft geen invalidentoilet;
- de school kent zeer beperkte voorzieningen voor lichamelijke zorg; de leerling moet in beginsel zelfredzaam zijn;
- de school kent geen 'achterwacht' (er is niet elke dag een conciërge, assistent, leerkracht zonder groep of directielid aanwezig); een kind, dat naar verwachting gebruik zal moeten maken van een time-out plek buiten de klas, kan niet bij ons terecht.;
- Wanneer de leerling een arrangement heeft, kan maximaal 5 uur per week een onderwijsassistent ingezet worden om het kind, de groep of de leerkracht te ondersteunen.

Grenzen van pedagogische aard:

- het kind kan zich niet aan de school- en groepsregels houden;
- onmogelijkheden van ouders om hulp van externe organisaties in te zetten.

Grenzen van didactische aard:

- de leerbaarheid van het kind is zodanig dat het ons regulier leerstofaanbod helemaal of grotendeels kan verwerken;
- het aantal instructiegroepen per groep is per ontwikkelingsgebied beperkt tot negen, de instructie voor het kind moet hierin passen;
- het kind kan niet lang genoeg zelfstandig werken, waardoor de leerkracht niet de kans krijgt de andere kinderen een goede instructie te geven;
- Er is sprake van een negatief effect op het onderwijs aan de reeds aanwezige/andere leerlingen.

Grenzen op het gebied van de veiligheid

- het kind voelt zich niet veilig en vertrouwd op onze school;
- het kind vormt een bedreiging voor de veiligheid van de leerlingen en leerkracht in de groep/op onze school.
- het ernstige verstoren van de orde en rust op school. Dit kan gaan om het gedrag van het kind, maar ook om het gedrag van de ouders.

7. Taken en verantwoordelijkheden

Zoals al eerder is genoemd vormen de directeur en de MIB-er het zorgteam van de school.

7.1 Taken van de directeur

De directeur:

- is eindverantwoordelijk voor de zorg binnen de school.
- laat zich informeren door alle bij de zorg betrokken personen.
- heeft structureel overleg met de MIB-er en andere verantwoordelijke personen binnen de school.
- geeft advies aan personen die betrokken zijn bij de zorg.
- coördineert en initieert de ontwikkelingen op het gebied van de zorg.
- heeft kennis van de zorgstructuur en neemt beschrijvingen op in het schoolplan en de schoolgids.
- stimuleert nascholing op het gebied van specifieke leerlingenzorg.
- agendeert het onderwerp "zorg" minstens 3x per jaar op de agenda van de personeelsvergadering. Toetsuitslagen en trendanalyses worden teambreed besproken.
- houdt zich op de hoogte van ontwikkelingen m.b.t. leerlingenzorg en deelt dit met het team.
- let bij klassenbezoeken ook op de afspraken rondom zorgleerlingen.

7.2 Taken van de groepsleerkracht

De leerkracht:

- is verantwoordelijk voor het stimuleren en begeleiden van de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van alle leerlingen in de groep en gaat ervan uit dat leerlingen verschillende instructie- en ondersteuningsbehoeften hebben.
- neemt de methode-afhankelijke en methode-onafhankelijke toetsen af en kijkt ze na, volgens toetsrooster en protocollen.

- stelt groepsoverzichten samen. Als het mogelijk en wenselijk is, werkt zij met foutenanalyses of categorieënoverzichten.
- signaleert, observeert en interpreteert de toetsgegevens.
- maakt handelingsplannen en voert deze uit. Evalueert de plannen en houdt d.m.v. een kopie de intern begeleider op de hoogte van de voortgang. Het kan gaan om handelingsplannen op individueel- of op groepsniveau. Waar nodig biedt de intern begeleider ondersteuning.
- maakt korte aantekeningen van acties op zorgfase 1 en 2 op het digitale leerlingvolgformulier.
- bereidt groepsbesprekingen voor.
- vult formulieren en aanvragen voor onderzoek in, evt. met steun van de interne begeleider.
- bespreekt bij de groepsoverdracht het zorgoverzicht van de groep. Het doel is de aanpak van zorgleerlingen en het werken met groepsplannen zonder extra onderbreking uit te voeren.
- neemt initiatieven om zorgleerlingen tussentijds te bespreken met de intern begeleider.
- onderhoudt regelmatig contact met de ouders van alle leerlingen in de groep en draagt zorg voor toestemmingen en rapportage.
- stelt zich op de hoogte van ontwikkelingen op het gebied van zorg- en/of leerling problematiek.
- legt bijzonderheden over gedrag en sociale competenties vast in de individuele leerlingenmap en zorgt dat deze actueel blijft.
- draagt zorg voor het opslagen van relevante gegevens op de juiste wijze in de leerling dossiers.

7.3 Taken van de (M)IB-er

De taken van de MIB-er zijn onder te brengen in een vijftal categorieën:

1. Coördinatie en uitvoering van het zorgbeleid in de school:
 - Uitvoeren en optimaliseren van het leerlingvolgsysteem
 - Opstellen en volgen van de toetskalender
 - Organiseren van onderzoeken voor leerlingen en bijhouden van leerlingdossiers
 - Ontwikkelen en bewaken van procedures, protocollen en afspraken
 - Coördineren van aanmelding en verwijzing van leerlingen
 - Bewaken van de procedure aanmelding LWOO/praktijkonderwijs
 - Is voorzitter bij leerling- en groepsbesprekingen
 - Maakt deel uit van het Zorg Advies Team (ZAT)
 - Maakt twee keer per jaar de trendanalyses n.a.v. van de CITO- resultaten
2. Begeleiding van leraren:
 - Draagt vakspecifieke kennis over
 - Adviseert over zorgleerlingen, didactische vragen, organiseert collegiale consultatie
 - Begeleidt en coacht bij analyseren van gegevens, het opstellen van handelingsplannen en het bewaken ervan
 - Observeert klassensituaties ten einde advies te geven over de aanpak van een zorgleerling
 - Ondersteunt in contacten met ouders
3. Professionalisering:
 - Houdt bekwaamheden op peil
 - Neemt deel aan scholingsactiviteiten
 - Bestudeert relevante vakliteratuur
4. Bovenschools zorgbeleid:
 - Analyseert resultaten en activiteiten
 - Adviseert de directeur over het zorgbeleid op school
 - Vertegenwoordigt de school in interne en externe overleggen op het gebied van zorg
 - Stelt het zorgplan op
 - Levert bijdrage aan evaluatie van zorgbeleid
5. Externe contacten:
 - Houdt contact met externe instanties zoals MKD, Clusteronderwijs, SMW, Bureau Jeugdzorg, Renn4 , JGZ enz.

8. Protocollen

Op school maken we gebruik van een aantal protocollen:

8.1 Protocol dyslexie

Groep 1 en 2:

Leerlingen	Toets / formulier	Actie
Nieuwe aanmeldingen		
Risicoleerlingen groep 2 Alle leerlingen	Ontwikkelingsvolgmodel, jan. gr.1 en 2 Cito taal voor kleuters (gr. 2)	Extra begeleiden van risicoleerlingen. groep 1 en 2 n.a.v. de toetsen
*Risico leerlingen doorgeven aan leerkracht groep 3	*Lijst met risico leerlingen juni	*Ouders moeten goed op de hoogte zijn.

Groep 3:

Leerlingen	Toets / formulier	Actie
Bij start gr.3 risico leerlingen extra volgen		
Alle leerlingen	Herfstsignalering in okt./nov.	Bespreken van de resultaten met de i.b.er.
Oefenperiode tot februari	Letterkennis uitvallers + DMT / Cito spelling alle leerlingen	Bespreken van de resultaten met de i.b.er.
Oefenperiode tot eind maart	Letterkennis, auditieve synthese en analyse en DMT van risicoleerlingen	Bespreken van de resultaten met de i.b.er.
Oefenperiode tot mei\juni	DMT\AVI en Cito spelling hele groep mei/juni.	Bespreken van de resultaten met de i.b.er.

Groep 4

Leerlingen	Toets\formulier	actie
Zwakke lezers uit groep 3 Zittenblijvers Tweede taal leerlingen		Oefenperiode tot oktober. Extra leeshulp
Oefenperiode tot februari	DMT en AVI en cito spelling	Bespreken van de resultaten met de i.b.er.
Oefenperiode tot eind maart		Bespreken van de resultaten met de i.b.er.
Oefenperiode tot mei\juni	DMT en AVI en cito spelling alle leerlingen mei\juni	Bespreken van de resultaten met de ib-er. Advies voor groep 4 bespreken.

Groep 5 t/m 8

Als een kind aan de landelijke criteria voldoet voor een dyslexieonderzoek, wordt het kind door de school aangemeld bij een gecertificeerd instituut, bijv. RID, Timpaan onderwijs of het OCRN.

Als het kind een dyslexieverklaring krijgt en in aanmerking komt voor een behandeling, kan deze behandeling plaatsvinden onder schooltijd.

De aanpassingen waar een dyslectische leerling recht op heeft, worden in overleg met de ouders en kinderen afgesproken.

8.2 Protocol dyscalculie

Er wordt gewerkt volgens het landelijke Protocol Ernstige Reken- en Wiskunde problemen en Dyscalculie (ERWD).

8.3 Protocol pestpreventie en pesten

Onze aanpak voor fysieke en psychische veiligheid van leerlingen op schoolbreed niveau

Met SWPBS hebben wij op De Lichtbaak tot doel een positief schoolklimaat te creëren waarin alle leerlingen en volwassenen zich veilig voelen, zowel fysiek als psychisch, waardoor zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Wij gaan daarbij uit van de volgende kern waarden: **Respect, verantwoordelijkheid en waardering.**

Hieruit volgen de volgende algemene gedragsverwachtingen die wij hanteren:

Basiselementen die wij schoolbreed belangrijk vinden m.b.t. fysieke en psychische veiligheid zijn:

- Een schoolklimaat creëren waarin pesten door het complete team eenduidig als ongewenst gedrag wordt aangemerkt.
- Onderschrijven dat ook toeschouwers (omstanders) en 'mede-weters' een belangrijke rol in het pestproces vervullen.
- Onderkennen dat er voor zowel slachtoffer als dader hulp geboden moet worden.

Hoe ziet onze Pestpreventie binnen SWPBS eruit?

Met alle leerlingen en groepen nemen we de waarden en daaruit voortvloeiende gedragsverwachtingen van de school door bij de start van het schooljaar. Deze worden behalve uitvoerig besproken, ook met alle leerlingen geoefend. Zo weten de leerlingen welk gewenst gedrag van hen verwacht wordt, in welke ruimte en deze gedragsverwachtingen zijn in die ruimte ook zichtbaar. In het begin van het schooljaar wordt positief sociaal gedrag extra bekrachtigd door complimenten en het beloningssysteem. Kernelement hierbij is dat alle leerlingen het verschil tussen respectvol en respectloos gedrag weten!

De samenwerking met ouders

Een goede samenwerking met ouders is een essentieel onderdeel van SWPBS en pestpreventie. Alle ouders van de leerlingen van De Lichtbaak worden geïnformeerd over de pestpreventie aanpak. Alle ouders worden ingelicht op een algemene informatieavond en ook via de website van de school en de schoolgids.

Daarbij krijgen zij ook advies over hoe om te gaan met pesten en op welke manier zij hun kind het beste kunnen benaderen.

Ouders hebben een belangrijke rol in het signaleren van pestgedrag. Wanneer zij signalen zien van pestgedrag bij hun kind (als slachtoffer dan wel dader) kunnen zij dit altijd melden bij de leerkracht van hun kind, bij de intern begeleider of directeur.

Wanneer een interventie op het gebied van pestpreventie nodig is zullen ouder hier altijd van op de hoogte worden gesteld. In een gesprek wordt aangegeven welke interventie ingezet wordt en worden afspraken gemaakt over de manier waarop de ouders hun kind het beste kunnen begeleiden en reageren.

De vertrouwenspersoon

Wanneer ouders zorg hebben rondom hun kind kunnen zij vanzelfsprekend altijd terecht bij de groepsleerkracht. Mochten ouders in vertrouwen een gesprek willen over hun kind kunnen zij terecht bij de intern begeleider of de directie van onze school.

De coördinatie van SWPBS en pestpreventie

Het gehele systeem van SWPBS wordt op een school begeleid en gecoördineerd door het PBS-team van onze school.

Het programma Pestpreventie SWPBS

Bij het onderdeel pestpreventie binnen SWPBS hoort een lessenserie. In Pestpreventie PBS wordt pestgedrag vergeleken met een brandende kaars. Net als de kaars zuurstof nodig heeft, heeft pestgedrag aandacht nodig om aan te houden. De pestpreventielessen sluiten naadloos aan bij de interventies op het eerste, groene niveau van de PBS-piramide, welke in het PBS-plan van onze school staan omschreven. Met deze preventieve pestaanpak leren wij alle leerlingen hoe de aandacht van pestgedrag weggehaald kan worden, door een driestappenreactie: het gebruik van een stopsignaal, weglopen en praten met een volwassene. Deze interventie wordt niet alleen aangeleerd, maar ook geoefend en bekrachtigd. In dit hoofdstuk vindt u een beschrijving van de manier waarop deze pestpreventie binnen onze school is geïmplementeerd.

Het pestpreventieprogramma PBS bestaat uit vaste lessen welke voor elke bouw zijn uitgewerkt. Hierin wordt de reactieketen 'stop, loop, praat' aangeleerd en geoefend met de hele klas. Er is daarbij aandacht voor het weghalen van de aandacht voor pesten.

De leerlingen leren ook hoe zij moeten reageren wanneer tegen hen 'Stop' gezegd wordt door een ander. Er wordt geoefend met specifieke situaties waarin deze procedure wel of juist niet gepast is. Door veel met de leerlingen te oefenen willen wij bereiken dat de reactieketen een automatisme voor hen wordt. Voor de hogere groepen is er een extra les, specifiek gericht op pesten via de social media.

De Stop – Loop – Praat routine

Pestpreventie in het groene basisniveau van PBS gaat uit van drie stappen als reactie op pesten: 'stop', 'loop weg' en 'praat'. Met het team is afgestemd welk gebaar we daarbij hanteren. Bij 'Stop' wordt een handgebaar gebruikt waarbij de hand op borsthoogte wordt gehouden en de vingers recht omhoog gestrekt zijn. Daarbij wordt de adem laag gebracht en stevig 'Stop' gezegd.

De leerlingen leren in de pestpreventielessen hoe zij dit kunnen doen. Er wordt aandacht besteed aan stevig staan, stevig stop zeggen en het goede handgebaar.

Wanneer dit niet het gewenste effect heeft en het pesten gaat door, leren we de leerlingen door te gaan naar de tweede stap: 'loop'. Daarbij is het vooral de bedoeling de aandacht voor het pesten weg te halen, net als de kaars waar geen zuurstof meer voor is, zodat het pestgedrag stopt. We leren de leerlingen stevig staan, met de adem in hun buik, kin is recht naar voren, borst ietsje vooruit, schouders ontspannen laten hangen en armen ontspannen laten mee zwaaien. De leerling kijkt zelfverzekerd naar de ander, stapt gecentreerd weg, blijft de ander aankijken en zodra de ander uit het gezichtsveld is, lopen ze weg.

Mocht blijken dat het pesten niet stopt, dan is de derde reactie: 'praat' van toepassing. De leerling gaat dan naar een volwassene toe en vraagt om hulp voor het oplossen van het probleem.

Degene die ongewenst gedrag vertoont kent deze drie stappen stop-loop-praat ook en heeft dus twee keuzemomenten om er voor te kiezen zelf te stoppen, gaat de leerling door totdat de ander leerling naar de leerkracht stapt en praat, dan is dit grensoverschrijdend gedrag.

Medeleerlingen hebben ook een verantwoordelijkheid als toeschouwer. Volgens dezelfde routine stop-loop-praat ondersteunt de toeschouwer de 'gepeste' leerling. Ook de toeschouwer kan de leerling steunen door ook 'stop' te roepen, vervolgens indien nodig met de 'gepeste leerling' mee uit de situatie te lopen en zelfs uiteindelijk mee naar de leerkracht te gaan om te praten.

De toeschouwer, de omstander, heeft een steunende rol, die in dit proces erg belangrijk is.

De woorden 'pester' en 'gepeste' zetten we hier tussen haakjes. Wij benoemen dit gedrag en degene die het uitvoert niet als zodanig. Wij hanteren het motto: 'Alles wat je aandacht geeft, groeit'. Dus als wij als leraren veelvuldig het woord pesten noemen schenken we aandacht aan **wat we juist niet willen zien**. SWPBS schenkt aandacht aan gedrag **wat we juist wel willen zien**, positief gedrag wordt daarom beloond: een goede stop-loop-praat routine, je medeleerling ondersteunen als

toeschouwer, op tijd stoppen met ongewenst gedrag is op onze school een compliment waard! In de pestpreventielessen wordt niet gesproken over pesten, maar over niet respectvol of ongewenst gedrag.

Actief toezicht houden

Actief toezicht houden is binnen SWPBS een belangrijk item. In het schoolbrede PBS-plan van onze school staat beschreven hoe wij in vrije ruimtes actief toezichthouden om gewenst gedrag te laten groeien en ongewenst gedrag te verminderen en snel te stoppen. Toezichthouders spelen een belangrijke rol in de effectiviteit van het onderdeel pestpreventie binnen PBS. Als wij actief toezien op het toepassen van geleerde waarden, gedragsverwachtingen en routines door leerlingen wordt het geleerde beter geautomatiseerd in het dagelijks gedrag van de leerlingen. Alle teamleden hanteren hierbij de volgende procedures:

- Het waarschuwen van leerlingen om incidenten te voorkomen (geven van reminders);
- Het geregeld bekrachtigen van leerlingen die op de juiste manier reageren en zich aan de waarde respect houden;
- Het consequent reageren op meldingen van pestgedrag en het herhalen van de gedragslessen bij ongewenst gedrag.

Jaarlijks wordt een teambijeenkomst gewijd aan het herhalen aan deze afgesproken procedures.

Procedures voor teamleden:

- Bekrachtigen van gewenst gedrag binnen Pestpreventie PBS

Binnen de pestpreventie is het belangrijk alert te zijn op voorbeelden van goed gedrag. Door de pogingen van leerlingen bij het juist gebruiken van 'stop-loop-praat' te signaleren kunnen we ervoor zorgen dat gewenst gedrag en het inzetten van 'stop-loop-praat' een vaste gewoonte wordt. Daarnaast is het bekrachtigen van gedrag passend bij de basiswaarden en gedragsverwachtingen van onze school, zoals hierboven beschreven, een essentieel onderdeel van PBS ter voorkoming van pestgedrag. Met name leerlingen die bekend zijn met ongewenst (pest)gedrag, zijn minder geneigd een nieuwe manier van reageren uit te proberen. Vooral deze leerlingen zullen beloond moeten worden voor elke poging in de goede richting.

- Het geven van reminders aan leerlingen om incidenten te voorkomen

Het is van belang dat leerlingen die nog moeite hebben met de stop-loop-praatroutine er tussendoor aan herinnerd worden welke reactie van hen verwacht wordt. Dit geldt voor zowel degene die ongewenst gedrag vertoont als degene die last heeft van ongewenst gedrag van de ander. Aan het begin van niet-klasgebonden situaties (pauzes en dergelijke) herinnert de leerkracht deze leerlingen aan hoe hij of zij moet reageren op pestgedrag of hoe hij of zij moet reageren op een stopsignaal. Aan het einde van deze vrije situatie praat de leerkracht weer kort met deze leerlingen om te bevragen hoe het ging en te bekrachtigen voor wat gelukt is.

- Reageren op meldingen van pestgedrag

Wanneer door leerkrachten gesignaleerd wordt dat leerlingen zich niet aan de schoolafspraken houden wordt hier direct en consequent op gereageerd volgens de reactieprocedure pestpreventie. Zoveel mogelijk wordt geprobeerd hiermee incidenten te voorkomen.

De volgende specifieke manier van reageren wordt schoolbreed ingezet:

Stap 1: Bekrchtig de leerling voor het melden van het pestgedrag ('Ik ben blij dat je het mij verteld hebt'.)

Stap 2: Vraag naar wie, waar en wanneer.

Stap 3: Zorg voor de veiligheid van de leerling.

- Gaat het pesten nog steeds door?
- Loopt de leerling die dit meldt risico?
- Is hij of zij bang voor wraak?
- Wat heeft de leerling nodig om zich veilig te voelen?
- Hoe ernstig is de situatie?

Stap 4: Vraag aan de leerling: 'Heb je tegen de pester 'stop' gezegd?' (Zo ja, geef de leerling een compliment voor het op de juiste wijze reageren.)

Stap 5: Vraag de leerling: 'Ben je weggelopen van het pestgedrag?' (Zo ja, geef de leerling een compliment voor het op de juiste wijze reageren.)

Wanneer de melder de stop en/ of looproutine niet gedaan blijkt te hebben wordt extra geoefend met de leerling.

De volwassene gaat onderstaande interactie aan met degene die ongewenst (pest)gedrag heeft vertoond tegen een andere leerling:

Stap 1: Geef de leerling eerst een positieve reactie voor het willen bespreken van het pestgedrag (bijvoorbeeld: 'Bedankt dat je er met mij over wilt praten'.)

Stap 2: Vraag: 'Heeft..... tegen jou gezegd dat je moest stoppen?'

- Zo ja: 'Hoe heb je daarop gereageerd?'
- Zo nee: Met degene die gepest werd wordt de drie-stappenreactie in deze situatie nog eens geoefend.

Stap 3: Vraag: 'Liep weg?'

- Zo ja: 'Hoe heb je daarop gereageerd?'
- Zo nee: Met degene die gepest werd wordt de drie-stappenreactie in deze situatie nog eens geoefend.

Vervolgens wordt de driestappenreactie extra geoefend. Hoe vaak dit geoefend moet worden, hangt af van de ernst en de frequentie van het pestgedrag.

Aanpak in geval van pesten

Wanneer zich op school pesten voordoet, hanteren wij een eenduidige aanpak gericht op alle betrokken partijen. Deze aanpak is voor alle leerlingen transparant, ook al blijkt dit voor de meeste leerlingen gedurende hun hele schoolloopbaan nooit nodig te zijn. Belangrijk in de aanpak van het pesten vinden wij het dat er verbinding blijft bestaan tussen alle betrokkenen. Daartoe stellen wij ouders meteen op de hoogte bij een eerste incident. Wij registreren pesten, net als elk ander ongewenst gedrag, in onze incidentenregistratiesysteem (SWIS).

Wij willen vermijden dat leerlingen ingedeeld worden in groepen: pesters, meelopers of slachtoffers.

Wij wijzen deze leerlingen niet af, alleen het ongewenst gedrag dat bij pesten hoort wijzen wij af.

Onze pedagogische aanpak is een oplossingsgerichte aanpak waarbij het positief aandacht geven aan alle leerlingen centraal staat. Een basisbehoefte van alle leerlingen is de behoefte erbij te horen.

Daarom wordt er binnen SWPBS veel aandacht besteed aan de groepsvorming en het klasklimaat.

Komt pesten tóch voor, dan zijn er de volgende maatregelen:

- Wanneer pestgedrag zich voordoet op het schoolplein of in een andere algemene ruimte van de school geeft de pleindienst of toezichthouder dit door aan de groepsleerkracht van de betreffende leerling(en) en noteert dit incident in het registratiesysteem. Deze incidentenregistratie is beveiligd en op verzoek door de ouders in te zien. Ook nemen de leerkrachten vroegtijdig contact op met ouders op bij incidenten;
- De leerkracht herhaald de gedragslessen van de stop-loop-praatreactie met de leerlingen;
- De leerkracht geeft de leerlingen reminders voor iedere vrije situatie de week volgend op het incident;
- Voor de leerling(en) die herhaaldelijk blijven opvallen in de incidentenregistratie, wordt een gedragsfunctieanalyse gemaakt. Vervolgens wordt een plan van aanpak bepaald gericht op het

veranderen van de functie van het gedrag en het versterken van de sociale vaardigheden (een gele of rode interventie binnen SWPBS).

- Wanneer er sprake is van pesten binnen een groep en de groene basis van de reactieketen biedt onvoldoende uitkomst, dan kan gekozen worden voor een Steungroepaanpak. Bij deze oplossingsgerichte Steungroepaanpak worden ook medeleerlingen ingezet om de fysieke en psychische veiligheid van de gepeste leerling te ondersteunen. Pesten wordt door de Steungroepaanpak op een, voor alle betrokkenen, veilige manier opgelost. Tevens leert deze aanpak de leerlingen om op een andere manier om te gaan met conflicten. Uitgangspunt hierbij is dat het versterken van de gehele groep op sociaal gebied beter helpt dan straffen.
- Een herstelgesprek: Bij een (ernstig) pestincident kan een herstelgesprek nodig zijn. Kern van het herstellen is het feit dat pesten iets beschadigt, relationeel en/of materieel. Het biedt de 'pester' de kans de schade te herstellen. En er worden sluitende afspraken gemaakt om pesten voor de toekomst te voorkomen. Een herstelgesprek kan ook plaatsvinden nadat er een consequentie is uitgedeeld.

Het monitoren van Pestpreventie SWPBS

Het pestpreventie programma van SWPBS voorziet in een Follow-up. Dit is een instrument dat bedoeld is voor het evalueren van de pestpreventie en waarmee nagegaan kan worden hoe effectief deze is. Met deze informatie kan het programma waar nodig aangepast en verbeterd worden, zodat een zo effectief mogelijke interventie ontstaat.

De bijbehorende vragenlijst zal een keer per jaar worden afgenomen. Tevens wordt voor SWPBS jaarlijks het zelfbeoordelingsonderzoek ingevuld door alle teamleden. Deze vragenlijst geeft jaarlijks inzicht in de stand van zaken rondom SWPBS in school en biedt aanleiding tot het stellen van de jaarlijkse doelen voor SWPBS in onze school.

Tot slot

Het blijft van groot belang dat wij, De Lichtbaak, samen met de ouders en de leerlingen blijven werken aan het optimaliseren van onze schoolbrede klimaat.

Binnen de gouden driehoek ouders-leerling-school dienen we allen eenzelfde doel: dat álle leerlingen zich veilig voelen op school en zich optimaal kunnen ontwikkelen, zowel thuis als op school tot sociaal competente persoonlijkheden.

[Pestprotocol van de Christelijke Basisschool De Lichtbaak te Assen.](#)

De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende:

1. Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Uit onderzoek blijkt dat één op de vier kinderen (ca. 375.000) in het basisonderwijs en één op de zestien leerlingen (ca. 56.000) in het voortgezet onderwijs slachtoffer zijn van pestgedrag. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en de zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van kinderen en jongeren, in het bijzonder door de leraren en door de ouders.
2. Om een passend en afdoend antwoord te vinden op het pestprobleem, gaan alle ondergetekenden uit van een zo goed mogelijke samenwerking tussen leraren, ouders en leerlingen, gebaseerd op een afgesproken beleid dat gericht is op samenwerking.
3. Onze school wenst een samenwerking ook daadwerkelijk aan te gaan, te stimuleren en te onderhouden.
4. De ondertekenaars van dit protocol verbinden zich om ieder binnen hun eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden het volgende te doen:
 - het werken met de "Steungroep aanpak";
 - het bewust maken en bewust houden van de leerlingen van het bestaan en de zwaarte van het pestprobleem;
 - het bewust maken en bewust houden van de (levenslange) gevolgen van pesten;
 - een gerichte voorlichting over de preventie en de aanpak van het pesten aan alle ouders van de school;
 - het zorgen voor toegankelijke, actuele informatie over het pestprobleem voor een ieder aan de school verbonden persoon, inclusief de leerlingen;

- het beschikbaar stellen van geld waarmee de scholing van personeelsleden, lesmaterialen, lezingen, activiteiten voor ouders, de aanschaf van boeken en andere informatie wordt bekostigd;
 - Het volgen van de sociale emotionele ontwikkeling van kinderen door gebruikt te maken van de SDQ.
5. De ondertekenaars verklaren zich in principe bereid tot deelname aan een tussentijdse evaluatie door de school binnen een periode van drie jaar.
 6. Het ondertekende protocol hangt op een duidelijk zichtbare plaats in de school. De tekst van het protocol wordt verder bekend gemaakt via de schoolgids en via de website van de school.
 7. Het bevoegd gezag en de directie zorgen er verder voor dat naar aanleiding van de ondertekening van dit protocol een beleid tegen het pesten wordt geformuleerd. Dit beleid wordt in het schoolplan en de schoolgids opgenomen.

Christelijke Basisschool De Lichtbaak te Assen.

Getekend door:

Directeur

vz Ouderraad

vz Medezeggenschapsraad

8.4 Meldcode kindermishandeling

Na invoering van de nieuwe verplichte 'meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling' zal de meldcode voor COG worden aangepast.

Op alle scholen is een meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling aanwezig. De code voorziet in hoe te handelen bij een vermoeden van kindermishandeling en huiselijk geweld. De meldcode omvat:

- 1) een duidelijk stappenplan
Het stappenplan is een algemene schets. Bij signalen van seksueel geweld of van vrouwelijke genitale verminking, is soms specifiekere informatie nodig.
 - Stap 1: in kaart brengen van signalen.
 - Stap 2: collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.
 - Stap 3: gesprek met het kind en de ouders.
 - Stap 4: wegen van het geweld of de kindermishandeling.
 - Stap 5: beslissen: Hulp organiseren of melden.
- 2) adressenlijst van diensten waarmee kan worden samengewerkt
- 3) er is ondersteuning geregeld bij incidenten: collegiale ondersteuning
- 4) er is aandacht voor privacy en dossiervorming
- 5) wijze van communiceren is geregeld, via contactpersoon of rechtstreeks
- 6) eventueel (bij)scholing van medewerkers

8.5 Doorstroomprocedures

Om binnen de aangesloten scholen van COG Drenthe een vergelijkbaar beleid ten aanzien van een verlengde schoolloopbaan te bereiken, zijn de zogenaamde doorstroomprocedures beschreven in een gelijknamig document.

Er is van elke groep een uitgebreid overzicht gemaakt van de minimumdoelen die worden gehanteerd bij de overgang naar de volgende groep. Kinderen die niet voldoen aan deze doelen worden besproken met de MIB-er. In overleg met de ouders wordt dan bekeken wat de beste oplossing voor het kind is, doorgaan of doubleren. Ouders hebben bij de gesprekken over doubleren een adviserende rol, de uiteindelijke beslissing ligt bij de school. Over de beslissing rond het verkorten van de schoolloopbaan voorzien de doorstroomprocedures niet. Het document 'Doorstroomprocedures' ligt op school ter inzage.

8.6 Medicijnenprotocol

1. Toestemmingsformulier verstrekken medicijnen.

Wanneer een kind medicijnen gebruikt tijdens de schooluren wordt dit vastgelegd in het toestemmingsformulier verstrekken medicijnen. Er wordt ook instructie gegeven over het gebruik van medicijnen. Het formulier wordt jaarlijks geactualiseerd. Ook wanneer kinderen zelf medicijnen meebrengen en innemen (oudere leerlingen) wordt dit formulier ingevuld. Medicijnen worden in een afgesloten lade of kast bewaard.

2. Toestemmingsformulier medische handelingen.

Onder medische handelingen verstaat men bijvoorbeeld: bloed prikken i.v.m. diabetes, toedienen insuline, vernevelen, sondevoeding, toedienen Stesolid (epilepsie aanval). Zorg dat verschillende personen instructie hebben gehad m.b.t. de medische handeling. Na een moment van instructie wordt personeel bekwaam geacht de handeling uit te voeren.

Let wel: Voor medische handelingen kan ook de wijkverpleging worden ingeschakeld (behalve waar het gaat om levensreddende handelingen).

3. Kennisgeving overgevoeligheden en/of allergieën

Ouders geven zelf aan wanneer sprake is van overgevoeligheden/allergieën. Het formulier kan dan worden ingevuld.

4. Toestemmingsformulier ziekte leerling

Op het inschrijfformulier wordt het een en ander aangegeven over het handelen bij zieke kinderen wanneer ouders niet te bereiken zijn. Het is ook mogelijk het toestemmingsformulier zieke leerling te gebruiken.

9. Partners in de zorg

9.1 Jeugdgezondheidszorg

Op de basisschool valt een kind onder de zorg van de sector Jeugdgezondheidszorg van de GGD Drenthe.

De JGZ-medewerkers hebben tijdens de basisschoolperiode een aantal malen contact met kind en ouder of verzorger. Het standaardprogramma bestaat uit een onderzoek in groep 2 en in groep 7, meestal in de school, soms in het GGD-gebouw of op een andere plaats.

Bij het onderzoek worden een aantal lichamelijke aspecten bekeken en daarnaast wordt er aandacht besteed aan de ontwikkeling van het kind in brede zin.

Per groep kan de inhoud van het onderzoek verschillen. Voor de duidelijkheid: tijdens het onderzoek worden geen inentingen gegeven. Bij een volledig onderzoek is het gewenst, dat de ouder(s) of verzorger(s) aanwezig zijn. Van tevoren ontvangen de te onderzoeken leerlingen (en hun ouders) bericht over de plaats, en het tijdstip waarop het onderzoek zal plaatsvinden.

Uit het onderzoek kunnen bijzonderheden naar voren komen, waarvoor een verwijzing naar derden (b.v. de huisarts), een uitgebreider gesprek of een hercontrole wordt afgesproken. Hercontroles en screenings vinden in principe plaats zonder ouders, zoals met u is afgesproken.

Na afloop van het onderzoek bespreekt de JGZ-medewerker de bevindingen die voor het functioneren van een kind op school van belang zijn, met de leerkracht, mits de ouders daarvoor toestemming hebben gegeven.

Overleg met de JGZ-medewerker of tussentijds onderzoek is mogelijk. Hiervoor kan contact opgenomen worden met de afdeling Jeugdgezondheidszorg van de GGD.

9.2 De logopediste

Alle vijfjarige kinderen worden 'gescreend' door de logopedist van de GGD. Voor onze school is dat Afke Halbesma. In de praktijk betreft dat dus de leerlingen van groep 2.

Kinderen uit groep 1, uit de groepen 3 tot en met 8 en kinderen die nieuw op school zijn, kunnen onderzocht worden op verzoek van de leerkracht of van de ouders. Zij worden, zo nodig, ook op de controlelijst geplaatst.

De logopediste let op: uitspraak, taalbegrip en taalgebruik, stem, ademhaling, luistervaardigheid en gehoor, mondgedrag en vloeiendheid. Deze punten zijn belangrijk voor de ontwikkeling van verschillende vaardigheden op school.

Verder richt de logopediste zich op het voorkómen van logopedische stoornissen bij kinderen en ze geeft soms enige begeleiding aan leerkrachten en/of individuele kinderen. Als een kind bij de logopediste geweest is, worden de ouders hiervan in kennis gesteld. Mochten er bijzonderheden zijn, dan worden zij uitgenodigd voor een gesprek.

Als een kind uitgebreidere logopedische behandeling nodig heeft, moet dat plaatsvinden door logopedisten buiten de school, in een vrijgevestigde praktijk, na verwijzing door de huisarts.

9.3 Schoolmaatschappelijk werk

Voor begeleiding van leerlingen kan ook gebruik gemaakt worden van de expertise van de maatschappelijk werker. Indien de school hiervan gebruik wil maken kan dit via een aanvraagformulier kenbaar gemaakt worden bij de maatschappelijk werker. Voordat de maatschappelijk werker met een kind in gesprek gaat heeft hij een gesprek met de ouders.

9.4 De fysiotherapeut en MRT 'er

Indien de school vragen heeft omtrent het motorisch functioneren van een leerling wordt de ouders geadviseerd om naar een kinderfysiotherapeut te gaan. De kinderfysiotherapeut kan een screening omtrent het motorisch functioneren van een kind uitvoeren. Voor de aanmelding is geen verklaring van de huisarts nodig.

9.5 De Commissie van Toelaatbaarheid

Indien blijkt dat een leerling op het regulier onderwijs niet meer de juiste basisondersteuning (inclusief arrangement) kan worden geboden, kan het een verstandige keuze zijn de leerling aan te melden bij het speciaal basisonderwijs of het speciaal onderwijs (zie hoofdstuk 3.4). Hiervoor dient de school een aanvraag in voor de Commissie van Toelaatbaarheid. De werkwijze van de CVT en de daaraan gekoppelde procedure ligt op school ter inzage. De CvT is een onafhankelijk orgaan dat beslist over de toelaatbaarheid tot het SBO en/of het SO. Elk samenwerkingsverband is verplicht om dit onafhankelijk orgaan toe te voegen aan de zorgstructuur. Indien ouders een voorkeur hebben voor een SBO- of SBO school buiten het samenwerkingsverband, dient zij eerst de procedure door de eigen CvT te doorlopen. Bij positief advies, kan worden uitgeweken naar een CvT van een ander SWV.

9.6 Ambulante Begeleiding – Expertise centrum

Leerlingen die extra ondersteuning behoeven, worden in het kader van Passend onderwijs eerst binnen de school geholpen. De leerkracht werkt samen met de Meerschoolse Intern begeleider om de hulpvraag van de leerling duidelijk te krijgen en hulp te bieden daar waar nodig. Mocht blijken dat deze hulp niet voldoende is, dan wordt de hulp van het Expertise centrum van de COG aangevraagd. Zij beoordelen of en hoe er hulp geboden kan worden. De hulp kan direct komen van onze eigen experts en anders wordt er een arrangement aangevraagd voor externe specifieke hulp.

9.7 De Peuterspeelzaal en kinderopvang

Er bestaan tussen de peuterspeelzaal en CBS De Lichtbaak nauwe contacten. Binnen de MFA Pittelo werken we nauw samen op het gebied van doorgaande leerlijnen en overdracht. We doen dat onder in het kader van ons VVE beleid. Binnen de gemeente Assen en de betrokken partijen wordt er gewerkt aan een kindercentrum.

9.8 Begeleiding naar het voortgezet onderwijs

Digitale Plaatsingswijzer

Het basisonderwijs (COG Drenthe) heeft samen met het voortgezet onderwijs een heldere doorgaande lijn van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs gerealiseerd m.b.v. de digitale plaatsingswijzer.

De plaatsingswijzers zijn gebaseerd op het leerlingvolgsysteem van de basisschool. Hierdoor kunnen de afleverende en de opnemende school met elkaar overleggen over leerlingkenmerken die er werkelijk toe doen.

Daarnaast geeft het de leerlingen en zijn ouders zicht op het prestatiebeloop van de leerling in de laatste jaren van de basisschool. Dat zicht is nodig om goed te kunnen beoordelen welk leerniveau: kader, theoretisch, havo of vwo na de basisschool voor een leerling het meest geschikt is. Belangrijke onderdelen van de plaatsingswijzer zijn de toetsresultaten van januari in de groepen 6 t/m 8, de gewichtsverhouding tussen die verschillende leerdomeinen, en de samenhang tussen de leervorderingen en de leerhouding.

Begeleiding naar het voortgezet onderwijs

Vanuit onze school wordt in de eerste plaats contact onderhouden met de Christelijke Scholengemeenschap Vincent van Gogh in Assen.

Eén keer per jaar wordt er een Lichtbaak café georganiseerd voor alle ouders van de groepen 6 t/m 8. Tijdens deze voorlichtingsavond bespreken de leerkrachten van de bovenbouw met de ouders op welke wijze de school de leerlingen op zorgvuldige wijze begeleidt op weg naar het voortgezet onderwijs.

In de loop van het schooljaar wordt voor de ouders van groep 8 een ouderavond gehouden op het Vincent van Gogh of op de Lichtbaak. Op deze avond geeft een docent van deze scholengemeenschap voorlichting over het voortgezet onderwijs.

In het voorjaar wordt een algemene voorlichtingsavond gehouden door het voortgezet onderwijs, terwijl er door de verschillende scholen ook open dagen worden georganiseerd.

Afhankelijk van de keuze van de ouders wordt door de groepsleerkracht voorlichting gegeven over andere scholen voor voortgezet onderwijs. Ook over scholen met een niet-christelijke signatuur.